2021 m. liepos 7 d., trečiadienis

P9_TA(2021)0336

Genetiškai modifikuoti kukurūzai Bt 11 (SYN-BTØ11-1)

2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų Bt 11 (SYN-BTØ11-1), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (D073424/01 – 2021/2761(RSP))

(2022/C 99/08)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų Bt 11 (SYN-BTØ11-1), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projektą (D073424/01,

— atsižvelgdamas į 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų ([1]), ir ypač į jo 11 straipsnio 3 dalį ir 23 straipsnio 3 dalį,

— atsižvelgdamas į tai, kad Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 35 straipsnyje nurodytas Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinis komitetas per 2021 m. gegužės 17 d. vykusį balsavimą nusprendė nuomonės neteikti,

— atsižvelgdamas į 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai 11 ir 13 straipsnius ([2]),

— atsižvelgdamas į Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) 2020 m. lapkričio 25 d. priimtą nuomonę, kuri paskelbta 2021 m. sausio 13 d. ([3]),

— atsižvelgdamas į ankstesnę savo rezoliuciją, kuria prieštaraujama leidimui naudoti genetiškai modifikuotus organizmus (GMO) ([4]),

---

([1]) OL L 268, 2003 10 18, p. 1.

([2]) OL L 55, 2011 2 28, p. 13.

([3]) EFSA genetiškai modifikuotų organizmų specialistų grupės mokslinė nuomonė dėl genetiškai modifikuotų kukurūzų Bt 11 leidimo atnaujinimo vertinimo pagal Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 (paraiška EFSA-GMO RX-016), EFSA leidinys 2021; 19(1):6347, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2021.6347.

([4]) Per aštuntąją kadenciją Parlamentas priėmė 36 rezoliucijas, kuriose prieštaraujama leidimui naudoti GMO. Be to, per devintąją kadenciją Parlamentas priėmė šias rezoliucijas:

— 2019 m. spalio 10 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2019)0028);

— 2019 m. spalio 10 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2019)0029);

— 2019 m. spalio 10 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų, trijų arba keturių atskirų MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 ir DAS-40278-9 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2019)0030);

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 112 straipsnio 2 ir 3 dalis,

---

— 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotos medvilnės LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), kurie iš jos sudaryti arba kurie iš jos pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2019)0054);

— 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų MON 89788 (MON-89788-1), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2019)0055);

— 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ir jų subkombinacijų MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ir NK603 × DAS-40278-9, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2019)0056);

— 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, kuriuose yra dvi, trys, keturios ar penkios modifikacijos Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 ir GA21, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2019)0057);

— 2020 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2020)0069);

— 2020 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų arba trijų atskirų MON 87427, MON 89034, MIR162 ir NK603 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, ir kuriuo panaikinamas Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/1111, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2020)0291);

— 2020 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2020)0292);

— 2020 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo leidžiama teikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 87427 ×MON 87460 × MON 89034 ×MIR162 × NK603 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų, trijų arba keturių atskirų MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 ir NK603 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2020)0293);

— 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2020)0365);

— 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama teikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 87427 ×MON 89034 × MIR162 × MON 87411 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų arba trijų atskirų MON 87427, MON 89034, MIR162 ir MON 87411 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2020)0366);

— 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MIR604 (SYN-IR6Ø4-5), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2020)0367);

— 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 88017 (MON-88Ø17-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2020)0368);

— 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 89034 (MON-89Ø34-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti (Priimti tekstai, P9_TA(2020)0369);

— 2021 m. kovo 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotos medvilnės GHB614 × T304-40 × GHB119 , kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2021)0080);

— 2021 m. kovo 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MZIR098 (SYN-ØØØ98-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2021)0081).

2021 m. liepos 7 d., trečiadienis

— atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pasiūlymą dėl rezoliucijos,

A. kadangi 2018 m. rugsėjo 24 d. bendrovė „Syngenta Crop Protection NV/SA“ Komisijai pagal Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 11 ir 23 straipsnius pateikė paraišką dėl leidimo pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra arba kurie susideda iš genetiškai modifikuotų kukurūzų Bt11 (toliau – genetiškai modifikuoti kukurūzai), skirtų naudoti ne maistui ir ne pašarui, o tik auginimui, atnaujinimo;

B. kadangi 2020 m. lapkričio 25 d. EFSA priėmė palankią nuomonę dėl leidimo naudoti genetiškai modifikuotus kukurūzus atnaujinimo, kuri buvo paskelbta 2021 m. sausio 13 d.; kadangi 2009 m. sausio 28 d. EFSA priėmė palankią nuomonę dėl pradinio leidimo išdavimo genetiškai modifikuotiems kukurūzams, kuri buvo paskelbta 2009 m. vasario 17 d. ([6]);

C. kadangi genetiškai modifikuoti kukurūzai yra atsparūs herbicidams, kurių sudėtyje yra gliufozinato ir kurie gamina insekticidinį baltymą – Bt toksiną Cry1Ab, kuris yra toksiškas kai kuriems *Lepidoptera* būrio kenkėjams ([7]);

Nepakankamas herbicidų likučių, metabolitų ir kokteilio efektų vertinimas

D. kadangi nemažai tyrimų parodė, jog auginant herbicidams atsparias genetiškai modifikuotas kultūras naudojama daugiau papildomų herbicidų, labiausiai dėl to, kad atsirado herbicidams atsparių piktžolių ([8]); kadangi dėl šios priežasties tikėtina, kad genetiškai modifikuoti kukurūzai bus purškiami didesniu gliufozinato kiekiu ir tai bus daroma dažniau, dėl to derliuje gali kauptis didesnis jų liekanų kiekis;

E. kadangi gliufozinatas priskiriamas prie toksiškų reprodukcijai medžiagų (1B kategorija), todėl atitinka Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1107/2009 nustatytus atmetimo kriterijus ([9]); kadangi leidimas Sąjungoje naudoti gliufozinatą baigė galioti 2018 m. liepos 31 d. ([10]);

F. kadangi laikoma, kad herbicidų likučių ir jų skilimo produktų, randamų genetiškai modifikuotuose augaluose, vertinimas nėra EFSA genetiškai modifikuotų organizmų specialistų grupės kompetencijos sritis, todėl jis nėra atliekamas vykdant GMO autorizacijos procedūrą; kadangi tai yra problema, nes tai, kaip atitinkamas genetiškai modifikuotas augalas suskaidys papildomus herbicidus, taip pat skilimo produktų (metabolitų) sudėtį, taigi ir toksiškumą gali lemti pati genetinė modifikacija;

G. kadangi dėl specifinės žemės ūkio praktikos auginant herbicidams atsparius genetiškai modifikuotus augalus taip pat egzistuoja specifiniai herbicidų naudojimo būdai, atsiranda specifinių metabolitų kombinatorinis poveikis, ir į tai reikia atkreipti ypatingą dėmesį; kadangi EFSA į tuos aspektus neatsižvelgė;

([6]) EFSA genetiškai modifikuotų organizmų specialistų grupės nuomonė dėl bendrovės „Syngenta“ paraiškos Nr. EFSA-GMO-RX-Bt11 dėl esamų produktų, gaminamų iš vabzdžiams atsparių genetiškai modifikuotų kukurūzų Bt11, leidimo atnaujinimo pagal Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003, EFSA leidinys 2009; 7(2):977, https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/977.

([7]) EFSA 2009 m. nuomonė, p. 2.

([8]) Žr., pvz., S. Bonny „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact“, *Environmental Management*, 2016 m. sausio mėn. 57(1), p. 31–48, https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738 ir C. M. Benbrook, „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years“, *Environmental Sciences Europe*; 2012 m. rugsėjo 28 d., tomas 24(1), https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24.

([9]) 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinantis Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB (OL L 309, 2009 11 24, p. 1).

([10]) https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=79.

Neišspręsti klausimai, susiję su Bt toksinais

H. kadangi genetiškai modifikuotų organizmų toksikologiniai bandymai atliekami su izoliuotais Bt toksinais; kadangi toksikologiniams tyrimams, atliekamiems su izoliuotais baltymais, galima priskirti mažai reikšmės dėl to, kad Bt toksinai genetiškai modifikuotuose augaluose, pvz., kukurūzuose, medvilnėje ir sojos pupelėse, iš esmės yra toksiškesni nei izoliuoti Bt toksinai; kadangi taip yra todėl, kad proteazės inhibitoriai (PI), esantys augalo audinyje, gali padidinti Bt toksinų toksiškumą, atidėdami jų skaidymąsi; kadangi šis reiškinys buvo įrodytas daugelyje mokslinių tyrimų, įskaitant vieną, atliktą bendrovės „Monsanto“ prieš 30 metų, kurie parodė, kad net labai mažas PI kiekis padidino Bt toksinų toksiškumą iki 20 kartų ([11]);

I. kadangi EFSA rizikos vertinimuose neatsižvelgiama į šį poveikį, nors jis yra svarbus visiems Bt augalams, patvirtintiems importuoti į Sąjungą ar joje auginti; kadangi negalima atmesti rizikos, kylančios dėl padidėjusio toksiškumo dėl proteazės inhibitorių ir Bt toksinų sąveikos žmonėms ir gyvūnams, vartojantiems maisto produktus ir pašarus, kuriuose yra Bt toksinų;

J. kadangi iš įvairių tyrimų matyti, kad buvo nustatytas šalutinis poveikis imuninei sistemai, galintis pasireikšti patyrus Bt toksinų poveikį, ir kad kai kurie Bt toksinai gali turėti adjuvantinių savybių ([12]), t. y. dėl jų gali padidėti kitų baltymų, su kuriais šie baltymai sąveikauja, alergeniškumas;

K. kadangi laikoma, kad galimos herbicidų liekanų ir jų metabolitų sąveikos su Bt toksinais vertinimas nepatenka į EFSA GMO specialistų grupės kompetencijos sritį ir todėl nevykdomas atliekant rizikos vertinimą; kadangi tai kelia problemų, nes yra žinoma, kad po purškimo gliufozinatu likusios liekanos gali sutrikdyti mikrobiomą, o tai, pavyzdžiui, gali sustiprinti imuninį atsaką kartu su Bt toksinais ([13]);

Bt kultūros: poveikis nekontroliuojamiems organizmams ir padidėjęs atsparumas

L. kadangi, priešingai nei naudojant insekticidus, kai poveikis daromas purškimo metu ir ribotą laiką po jo, naudojant genetiškai modifikuotas Bt kultūras, tikslinius ir nekontroliuojamus organizmus Bt toksinai veikia nuolatos;

M. kadangi prielaidos, kad Bt toksinams yra būdingas individualus tikslinis poveikis, nebegalima laikyti teisinga ir negalima išvengti poveikio nekontroliuojamiems organizmams ([14]) ir kadangi pranešama apie vis daugiau nekontroliuojamų organizmų, kuriems įvairiais būdais daromas poveikis; kadangi naujausioje peržiūroje minimos 39 tarpusavyje įvertintos publikacijos, kuriose pranešama apie neigiamą Bt toksinų poveikį daugeliui rūšių, esančių už jų natūralaus paplitimo arealo ribų ([15]); kadangi daug nekontroliuojamų organizmų Sąjungoje galėtų būti veikiami Bt toksinų dėl atliekų ir mėšlo išsiliejimo, atsirandančio importuojant Bt kultūrinius augalus; kadangi rizikos vertinime nebuvo įvertintas poveikis nekontroliuojamiems organizmams;

N. kadangi atliekant rizikos vertinimą nebuvo atsižvelgta į padidėjusį tikslinių kenkėjų atsparumą Bt toksinams, dėl kurio šalyje, kur auginamos kultūros, galėjo būti pradėti naudoti mažiau aplinkai palankūs pesticidai arba padidėti jų kiekiai ir genetiškai modifikuotų kultūrų paraiškų skaičius; kadangi Jungtinių Valstijų Aplinkos apsaugos agentūra per artimiausią 3–5 metų laikotarpį planuoja palaipsniui atsisakyti daugelio naudojamų Bt kukurūzų hibridų ir kai kurių Bt medvilnės veislių dėl didėjančio vabzdžių atsparumo šioms kultūroms ([16]);

([11]) S. C. MacIntosh, G. M. Kishore, F. J. Perlak, P. G. Marrone, T. B. Stone, S. R. Sims, R. L. Fuchs „Potentiation of *Bacillus thuringiensis* insecticidal activity by serine protease inhibitors“, *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, Nr. 38, p. 1145–1152, https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051.

([12]) Žr. N. Rubio-Infante, L. Moreno-Fierros „An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals“, *Journal of Applied Toxicology*, 2016 m. gegužės mėn., 36(5), p. 630–648, https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252.

([13]) M. D. Parenti, A. Santoro, A. Del Rio, C. Franceschi „Literature review in support of adjuvanticity/immunogenicity assessment of proteins“, *EFSA Supporting Publications*, 2019 m. sausio mėn., 16(1): 1551, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.2903/sp.efsa.2019.EN-1551.

([14]) Žr., pavyzdžiui, A. Hilbeck, M. Otto, „Specificity and combinatorial effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in the context of GMO environmental risk assessment“, *Frontiers in Environmental Science*, 2015 m., 3:71, https://doi.org/10.3389/fenvs.2015.00071.

([15]) A. Hilbeck, N. Defarge, T. Lebrecht, T. Bøhn „Insecticidal Bt crops. EFSA's risk assessment approach for GM Bt plants fails by design“, RAGES, 2020 m., p. 4, https://www.testbiotech.org/sites/default/files/RAGES_report-Insecticidal%20Bt%20plants.pdf.

([16]) https://www.dtnpf.com/agriculture/web/ag/crops/article/2020/09/29/epa-proposes-phasing-dozens-bt-corn

2021 m. liepos 7 d., trečiadienis

O. kadangi, nors buvo teigiama, kad naudojant Bt kultūras sunaudojama mažiau insekticidų, JAV atliktame tyrime ([17]) nustatyta, kad „atlikus keletą tyrimų dėl to, kokią įtaką pesticidų naudojimo modeliams turi Bt kultūros, atrodo, nebuvo įvertinta sėklų apdorojimo galimybė ir todėl galėjo būti pervertintas insekticidų, susijusių su Bt kultūromis, naudojimo (ypač „apdoroto ploto“) sumažėjimas;

P. kadangi Sąjunga yra Jungtinių Tautų (JT) biologinės įvairovės konvencijos (toliau – JT CBD), kurioje aiškiai nurodoma, kad tiek eksportuojančios, tiek importuojančios valstybės prisiima su biologine įvairove susijusius tarptautinius įsipareigojimus, šalis;

Valstybių narių kompetentingų institucijų pastabos

Q. kadangi per trijų mėnesių konsultacijų laikotarpį valstybių narių kompetentingos institucijos pateikė EFSA daug pastabų ([18]); kadangi tose pastabose kritikuojama pareiškėjo atlikta literatūros paieška ir teigiama, kad leidimo galiojimo laikotarpio genetiškai modifikuotų kukurūzų stebėsenos ataskaitose yra didelių trūkumų ir kad lauko tyrimų duomenys apie liekamuosius gliufozinato kiekius, įskaitant atitinkamus metabolitus, augalinėje medžiagoje padėtų įvertinti maisto, pašarų ir aplinkos saugą; kadangi viena kompetentinga institucija paprašė įvertinti, koks yra genetiškai modifikuotų augalų poveikis biologinei įvairovei gaminančiose ir eksportuojančiose šalyse, įskaitant tai, kokį poveikį šių augalų importas Sąjungoje daro konkretiems pasirinktiems augalams, ir atkreipė dėmesį į etikos klausimą, ar prekę, kurią augindami veiklos vykdytojai patiria gliufozinato – reprodukcijai toksiškos ir Sąjungoje nebeleidžiamos naudoti medžiagos – poveikį, turėtų būti leidžiama importuoti į Sąjungą;

Sąjungos tarptautinių įsipareigojimų laikymasis

R. kadangi Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 nustatyta, kad genetiškai modifikuotas maistas ir pašarai turi nedaryti neigiamo poveikio žmonių ir gyvūnų sveikatai bei aplinkai, ir reikalaujama, kad Komisija, rengdama sprendimą, atsižvelgtų į visas atitinkamas Sąjungos teisės aktų nuostatas ir kitus teisėtus veiksnius, susijusius su svarstomu dalyku; kadangi tokie teisėti veiksniai turėtų apimti Sąjungos įsipareigojimus pagal JT darnaus vystymosi tikslus (toliau – DVT), Paryžiaus klimato susitarimą ir JT CBD;

S. kadangi 2017 m. JT specialiojo pranešėjo teisės į maistą klausimais paskelbtoje ataskaitoje nustatyta, kad ypač besivystančiose šalyse pavojingi pesticidai daro katastrofišką poveikį sveikatai ([19]); kadangi JT DVT 3.9 uždaviniu siekiama iki 2030 m. iš esmės sumažinti mirčių ir ligų, susijusių su pavojingomis cheminėmis medžiagomis, skaičių ir oro, vandens ir dirvožemio taršą ([20]); kadangi leidimas importuoti genetiškai modifikuotus kukurūzus padidintų šių kultūrinių augalų, apdorotų reprodukcijai toksišku ir Sąjungoje nebeleidžiamu naudoti herbicidu, paklausą, o taip padidėtų poveikis darbuotojams trečiosiose šalyse; kadangi ypatingą susirūpinimą kelia rizika dėl padidėjusio poveikio darbuotojui, kuris turi sąlytį su herbicidams atspariomis genetiškai modifikuotomis kultūromis, atsižvelgiant į tai, kad naudojama daugiau herbicidų;

Nedemokratiškas sprendimų priėmimas

T. kadangi Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 35 straipsnyje nurodytas Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinis komitetas per 2021 m. gegužės 17 d. vykusį balsavimą nepateikė nuomonės, o tai reiškia, kad leidimas nebuvo patvirtintas kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma;

U. kadangi Komisija pripažįsta, jog problemiška tai, kad GMO leidimo sprendimus Komisija ir toliau priiminėja be patvirtinimo kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma – tai yra reta išimtis suteikiant leidimus visam produktui, tačiau tapo norma priimant sprendimus dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų leidimų;

([17]) M. R. Douglas, J. F. Tooker „Large-Scale Deployment of Seed Treatments Has Driven Rapid Increase in Use of Neonicotinoid Insecticides and Preemptive Pest Management in U.S. Field Crops“, *Environmental Science and Technology*, 2015 m., 49, 8, p. 5088–5097, https://pubs.acs.org/doi/10.1021/es506141g.

([18]) Su valstybių pastabomis dėl genetiškai modifikuotų kukurūzų galima susipažinti EFSA klausimų registre – http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/login?.

([19]) https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx.

([20]) https://sdgs.un.org/2030agenda.

V. kadangi per savo aštuntąją kadenciją Europos Parlamentas priėmė iš viso 36 rezoliucijas, kuriomis nepritarė tam, kad į rinką būtų teikiamas genetiškai modifikuotas maistas ir pašarai (33 rezoliucijos) ir kad Sąjungoje būtų leidžiama auginti GMO (trys rezoliucijos); kadangi per devintąją kadenciją Europos Parlamentas jau priėmė 18 prieštaravimų dėl GMO pateikimo į rinką; kadangi nė vienas iš šių GMO nebuvo patvirtintas kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma; kadangi priežastys, dėl kurių valstybės narės nepritaria leidimams, yra atsargumo principo nesilaikymas vykdant leidimų išdavimo procedūrą ir su rizikos vertinimu susijęs mokslininkų susirūpinimas;

W. kadangi, nepaisydama pačios pripažintų demokratijos trūkumų, to, kad valstybės narės jos nepalaiko, ir Parlamento prieštaravimų, Komisija ir toliau suteikia leidimus GMO;

X. kadangi nereikia teisės aktų pakeitimų, kad Komisija galėtų nesuteikti leidimų GMO, kai apeliaciniame komitete nesama patvirtinimo kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma ([21]);

1. mano, kad Komisijos įgyvendinimo sprendimo projektas viršija Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 numatytus įgyvendinimo įgaliojimus;

2. mano, kad Komisijos įgyvendinimo sprendimo projektas neatitinka Sąjungos teisės, nes jis nesuderinamas su Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 tikslu, pagal kurį, remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 178/2002 ([22]) nustatytais bendraisiais principais, siekiama nustatyti pagrindą, leidžiantį užtikrinti aukštą žmonių gyvybės ir sveikatos, gyvūnų sveikatos ir gerovės, taip pat aplinkos ir vartotojų interesų apsaugos lygį, kalbant apie genetiškai modifikuotą maistą ir pašarus, kartu užtikrinant veiksmingą vidaus rinkos veikimą;

3. prašo Komisijos atsiimti savo įgyvendinimo sprendimo projektą;

4. palankiai vertina tai, kad Komisija 2020 m. rugsėjo 11 d. laiške nariams pagaliau pripažino, kad priimant sprendimus dėl GMO leidimų reikia atsižvelgti į tvarumą ([23]); vis dėlto reiškia didelį nusivylimą, kad nuo to laiko Komisija ir toliau suteikinėja leidimus į Sąjungą importuoti GMO, nepaisant nuolatinių Parlamento ir daugumos valstybių narių, balsavusių prieš, prieštaravimų;

5. ragina Komisiją kuo skubiau, visapusiškai dalyvaujant Parlamentui, įgyvendinti tvarumo kriterijus; ragina Komisiją pateikti informaciją apie tai, kaip ir per kokį laikotarpį bus įvykdytas šis procesas; ragina Komisiją pateikti informaciją apie tai, kaip ir per kokį laikotarpį bus įvykdytas šis procesas;

6. dar kartą ragina Komisiją nesuteikti leidimų herbicidams atspariems genetiškai modifikuotiems kultūriniams augalams, kol nebus išsamiai ištirtos grėsmės sveikatai, susijusios su herbicidų liekanomis kiekvienu konkrečiu atveju, o atliekant tokį vertinimą reikalaujama visapusiškai įvertinti visas herbicidų liekanas, atsiradusias dėl genetiškai modifikuotų kultūrinių augalų purškimo papildomais herbicidais, šių herbicidų skilimo produktus ir jų kombinatorinį poveikį, įskaitant pačiam genetiškai modifikuotam augalui;

7. dar kartą ragina Komisiją nesuteikti leidimo importuoti jokių maistui ar pašarams skirtų genetiškai modifikuotų augalų, atsparių herbicidų veikliajai medžiagai, kurios neleidžiama naudoti Sąjungoje;

8. ragina EFSA ištirti esminius natūralių Bt toksinų ir sintetinių transgenų genetiškai modifikuotuose augaluose išreikštų Bt toksinų skirtumus ir išplėsti savo rizikos vertinimą, kad būtų visapusiškai atsižvelgta į visą Bt toksinų, genetiškai modifikuotų augalų ir jų sudedamųjų dalių sąveiką ir kombinatorinį poveikį, purškiamų papildomų herbicidų liekanas, aplinką, taip pat poveikį sveikatai ir maisto saugai;

([21]) Pagal Reglamento (ES) Nr. 182/2011 6 straipsnio 3 dalį Komisija „galėtų“, o ne „turėtų“ suteikti leidimą, jei apeliaciniame komitete nėra kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma priimtos palankios nuomonės.

([22]) 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002 nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL L 31, 2002 2 1, p. 1).

([23]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf.

9. ragina EFSA nebepriimti toksiškumo tyrimų, pagrįstų izoliuotais baltymais, kurių struktūra ir biologinis poveikis gali skirtis nuo paties augalo turimo poveikio, ir reikalauti, kad visi bandymai būtų atliekami su genetiškai modifikuoto augalo audiniu;

10. ragina EFSA prašyti duomenų apie maisto ir pašarų, gautų iš genetiškai modifikuotų augalų, vartojimo poveikį žarnyno mikrobiomai;

11. dar kartą ragina Komisiją atsižvelgti į Sąjungos įsipareigojimus pagal tarptautinius susitarimus, kaip antai Paryžiaus klimato susitarimą ir JT biologinės įvairovės konvenciją bei JT DVT; pakartoja savo raginimą prie įgyvendinimo aktų projektų pridėti aiškinamąjį memorandumą, kuriame būtų paaiškinta, kaip tuose aktuose laikomasi žalos nedarymo principo ([24]);

12. pabrėžia, kad 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento priimtuose pakeitimuose dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 182/2011 ([25]), kuriuos parlamentas priėmė kaip derybų su Taryba pagrindą, teigiama, kad Komisija nesuteikia leidimo naudoti GMO, kai nėra palankiai balsuojančios kvalifikuotos valstybių narių daugumos; primygtinai ragina, kad Komisija gerbtų šią poziciją, ir ragina Tarybą tęsti savo darbą ir skubiai priimti bendrą požiūrį dėl šio dokumento;

13. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai bei valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.

([24]) Priimti tekstai, P9_TA(2020)0005, 102 dalis.
([25]) Priimti tekstai, P9_TA(2020)0364.